

De privilegio notat Garf. d. §. 1. num. 50. prout est privilegium de illis, De Antona Garcia, quod quidem concessum fuit ad excusationem gbellarum, & sic non admittentur isti, De Antona Garcia, ad officia cum nobilibus concedenda, secundum Joan. Garf. d. gloss. 35. n. 48. Ex quibus infertur, quod si Majoria constituitur in filium aliquem cum conditione, quod ipse, vel successor quilibet teneatur contrahere cum nobili, satisfiat tali conditioni, si nubat cum nobili ex privilegio, & ex supradictis, & quia ubi casus verus, & fictus equiparantur, dispositum in uno habet locum in alio per text. in c. audientiam. & in c. cum dilectis, de clericis non resident. pariaque sunt, quod quis de jure communi, vel ex speciali privilegio admittatur. ex l. liberis. c. de collatio. ubi Decius, num. 6. & appellacione cuius comprehenditur civis, & privilegio, Roman. conf. 62. col. 2. & Bellus in tractat. de Re milit. par. 7. tit. 3. n. 38. Ex quibus, & ex aliis pluribus, ita fundat Pelaez de Majorat. quest. 51. num. 4. cum pluribus sequentibus ex Greg. Lopez in l. 3. tit. 21. par. 2. verb. in c. villana, ita tenente, & ex hoc infertur plura ad plures leges Regni, Pelaez ibidem num. 31. usque ad 37. ipse tamen Pelaez ibidem num. 9. cum pluribus sequentibus contra tenet, & late fundat, & num. 28. responderet ad illam Baldi doctrinam in d. l. cum ex ratione, & n. 30. infert ad collegia, & confraternitates, ubi noviter conversi non admittuntur, nam non admittentur, etiam si ex privilegio principis fiant nobiles, quia macula illa non abstergitur ex hoc. Ego tamen in hac questione Majoratus ex adductis ab ipso Pelaez in secunda opinione, quam ipse tenet, distinguere hoc modo, scilicet, quod si conditor majoratus est nobilis à sanguine, intelligere voluisse de illo nobili à sanguine intelligere in ipsa conditione, non vero de nobili ex privilegio, si vero iste testator, vel conditor majoria non esset nobilis, vel si esset, ex privilegio tamen nobilis erat, tunc utique crederem veram opinionem Greg. Lopez, & sic conciliantur hæc opinionem Gregorii Lopez, & Pelaez in majoratu, in quo dicta conditio imponitur: extra majoratus vero conditionem in principio positam crederem veram ex nostris, ut dicti privilegiati gaudeant omnibus prerogativis verè nobilium exceptis privilegiis tributorum, & Bellus ubi sup. d. n. 38. ubi per totum illud capitulum plura militum horum privilegia commemorat. Ex quo infero ad illam questionem satis altercatam per Menchac. de success. creatio. lib. 3. §. 30. n. 290. cum sequentibus, scilicet an tales nobiles ex privilegio admittendi sint ad ordines militares, ubi nobiles esse, requiritur, & crederem quod sic, dum tamen tales essent liberi à macula Judæorum, & Saracenorum, & inquit ibi Menchac. quod erunt admittendi, & latissime fundat, & respondet contrariis, & sequitur Joan. Garf. in d. commento de nobilit. gl. 1. §. 1. num. 50. adeo ut etiam in oneribus imponendis gaudeant ii nobiles ex privilegio, sicut gaudent nobiles à sanguine, ut per Minchac. ubi supra num. 296. cum sequentibus, quod limita ex l. nostra, ut non procedant in iis militibus ar-

matibus quoad tributa regia vulgo, Pechos Reales.

Ibi, Exceptio in los dichos pechos. hæc exceptio firmat regulam in contrarium, ita ut in omnibus aliis sit exemptus talis miles, gaudeatque omnibus aliis nobilium prerogativis, exceptis dictis tributis, sicut si lego pecuniam præter vinum, venit omnis pecunia excepto vino, & quia illa exceptio firmat regulam in contrarium, ex text. in l. nam quod liquidè. 1. Respons. §. fin. ff. de pœnu legat. pulcher est etiam text. in l. questum. §. denique in fine, & ibi Bart. ff. de pœnu legat. text. junctâ glof. in Ambent. de non alienando. §. ut autem collat. 2. text. cum glof. in c. dominus. 32. q. 3. & in cap. de conjug. leprof. Ex quo dixit Bald. in l. 1. §. sed excipiuntur. in fine. ff. de Feriis, & sequitur Tellius in l. 17. Tauri numero 91. quod si statum inducat ferias messium, vel vendemiarum, & procedat ulterius faciendū aliquas exceptiones, quod nullæ aliæ exceptiones inventæ, & jure admittentur, sed statuitur præcisè statuto, quia exceptio in quibusdam videtur firmare regulam in cæteris, & facit l. tributus. §. fin. ff. de testam. milit. Ex quo inquit Roman. conf. 271. incip. vis rota, quod in venditione terræ sancti Lucidi facta per Ladislaum Regem Ungariæ veniunt gbellæ, & jura exitura, que sunt regalia, ex quo in venditione quedam regalia sunt specificata, & postea quedam excepta. Quam regulam limita primo, ut procedat in casibus non exceptis, sub regula comprehendis, alias fecus, quia licet exceptio firmet regulam in casibus non exceptis sub regula comprehendis, non tamen eam dilatat, neque ampliat, ut faciat sub ea comprehendere, que de sui natura non comprehenduntur exceptione non facta, text. habes, & exemplum in l. generalis. §. axor. & ibi Bart. declarat. ff. de usufruct. legat. ubi testator legat uxori usum fructuum omnium, que sunt in domo, excepto argento, ista exceptio non facit, quod videatur reliquisse venalia, que sunt in domo, unde non venit frumentum, quod est in domo causa vendendi, vel alia venalia, quia talia non videntur esse in domo, nec comprehendere exceptionem non facta, quod est menti tenendum, & pro hoc est etiam alius text. notabilis in l. Lucius. §. pluribus, & ibi Bart. Angel. & Imol. ff. ad Trebell. text. optimus in c. in nostra. & ibi Abb. de Sepult. optimè Felin. cupulans plura in cap. quoniam frequenter. in princ. ut lite non contest. Alex. conf. 28. vol. 1. ubi per hoc singulariter dicit, quod conditor, qui suspicit in se periculum casuum fortuitorum aliquibus expressis, & duobus casibus fortuitis duntaxat exceptis, scilicet guerra, & pestis generalis, non tenetur de casu ficitatis extraordinariæ, & insolite, que communi opinione hominum nunquam visa fuit, etiam si intervenit juramentum, quia licet exceptio casuum dictorum duorum fortuitorum firmet regulam in contrarium, in casibus non exceptis sub regula comprehendis, non tamen ampliat regulam, ut faciat comprehendere id, quod alias sub regula de sui natura non comprehendere, sed sub generali renuntiatione casuum fortuitorum non comprehenditur, casus insolita

insolite ficitatis, & nunquam visa, ex l. fustas. §. frumenta. ff. de contrahend. emp. & optimè Ripa in tract. de Peste. prima parte. 2. part. tit. de privileg. contrat. n. 97. cum sequentibus aliquibus ubi n. 101. cum sequentibus pluribus examinat, quis dicatur casus insolitus. Istæ tamen limitatio sublimitatur, ut procedat, quod tunc exceptio non ampliat regulam, quando est de comprehensis sub regula, & operatur in ipso excepto, ut in casu de §. axori. & similibus juriū supra allegatorum, secus tamen est, quando exceptio non est de comprehensis sub regula, & nisi ampliaret regulam, redderetur inutilis, & nihil operaretur, tunc enim bene ampliat regulam, ut puta cum constituto te procuratorem ad omnia negotia, quod ego gerere possem si præsens essem, præterquam ad transigendum, & sic exceptio casum requirentem speciale mandatum, qui casus requirens speciale mandatum non erat comprehensus sub regula, seu sub mandato generali ei qui ad agendum, in fine. de procurat. lib. 6. per hanc exceptionem video tibi dedisse mandatum ad omnes alios casus requirentes speciale mandatum, excepto casu transactionis, & ratio est, quia exceptio aliter non esset de regula, prout esse debet, & quod fortius est, ista exceptio redderetur inutilis, & nihil operaretur, semper autem interpretatio facienda est, ut actus valeat, & verba aliquid operentur l. quoties. ff. de verb. obligat. & l. si quando in princ. ff. de legat. 1. & hoc nisi exceptio esset, & notorie inepta, neque esset conjecturæ locus, quia tunc vera, & incommutabilis est dicta theoria, quod exceptio non ampliat regulam, neque mutat vim regulæ. Secundo & principaliter limitatur dicta theoria, quod exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, ut procedat nisi alius sit casus, & ab eadem regula alibi exceptus, quia quoad illum consimilem casum alibi exceptum exceptio non firmat regulam, text. est notabilis in clement. exvi de paradiso. §. deinde. & ibi Cardin. de verb. significo. & est pulcher text. cum sua glof. in l. ob as. C. de præditiis min. ubi ampliat, etiam si addit dictio taxativa in tali lege, vel canone exceptivè loquente. Ex quo est, quod licet plura jura dicant, quod conjux autoritate ecclesiæ facta non potest dimitti nisi duntaxat propter fornicationem ut in c. de conjugio leproforum. c. dominus. 32. q. 7. c. Porro. & c. significasti. de divor. tamen per hoc non est negandum, quin possit fieri separatio ad thorum propter alium casum, & expressum in jure, puta nimiam sevitiam viri, contra quam mulieri idoneè caveri non potest ex c. litteras. & ibi DD. de restit. spoliat. & in c. 1. de divor. ubi Abb. notat Bart. in l. cum satis. n. 7. C. de Agricol. lib. 11. & ibi additio inquit, quod hoc casu dabuntur alimenta extra domum. Tertio, & ultimo dicta theoria limitatur, ut procedat in casibus non similibus exceptis, in casibus enim similibus exceptis, licet etiam non reperiantur specificè alibi excepti, à jure exceptio non firmat regulam, & text. in c. cum dilecta, & ibi Abb. de confirmat. util. vel inutil. glof. ordinaria in l. 1. c. de condit. indeb. quas quidem doctrinas, & limitationes, quia materiam hanc determinat, Azavedo in Recopilacionem. Tom. IV.

& ad propositum nostre legis in hac exceptione tributorum disponentis concernunt, succindè proposui eas, latius enim videbantur per Everard. in centuria locorum. c. de exceptione ad regulam. numero 1. cum sequentibus pluribus, ubi circa hoc singulariter loquitur. Antè tamen quàm hanc omittamus glof. declarabis istud quod non eximantur milites isti à contributionibus, & tributis iis bonorum hominum tributa solventium, etiam si habeant arma, & equum, & continuo, nam leges 2. & 3. sequentes 71 id declarantes cessant quoad hoc ex dispositione l. 4. infra eod. quæ omnes leges hæc tributorum concedentes immutante abrogat, & derogat, ut ex ea clarissimè patet aliter enim superflua esset, & per anteriores 1. & 3. corrigeretur, quod est absurdum, cum sint ante constituta, quam d. l. 4. ut ex earum marginalibus subscriptionibus apparet.

Ibi, Mando, y nos agora ordenamos, y mandamos, & sic legislator confirmat, & de novo concedit, tributumque legi antiquæ roborat, nam confirmatio tria operatur, quia majorem autoritatem tribuit, & supplet, quod est invalidum, & revocari non potest confirmatum sine licentia confirmantis secundum glof. in c. frater. 17. q. 4. confirmationisque natura est adhibere robur, & validitatem actui confirmato, non autem illum extendere, & secundum Bald. in l. adversus in fine. c. si adversus rem jud. ex l. Anclius. §. testamento. ff. de liber. legat. notat Jaf. in l. More. n. 41. ff. de jurisd. omni. jud. nisi aliter de intentione confirmantis constat, secundum eundem Jaf. ibi, ut hic facit legislator, addit enim, & declarat, item ubi princeps confirmaret ex certa scientia, non solum dat robur actui confirmato, sed etiam illum extendit, & secundum Bald. in l. nominacionis. C. de appel. Jaf. ubi sup. n. 42. ubi pro hoc allegat glof. in c. dudum. verb. concessionem, de decim. quam limita ibi Abb. & per alios. in c. examinata & in c. 1. de confirmat. util. vel inutil. & quando confirmans videatur, actum facere de novo, vide Bart. & Doct. maxime Jaf. n. 30. cum sequentibus aliquibus in d. l. more. ff. de jurisd. omni. jud. ubi Jaf. ponit regulam, quod non videtur de novo dare, vel facere, & limitat aliquibus modis, & vide Decium in Rub. de confirmat. util. vel inutil. & alibi pluries, hic tamen & confirmat, & roborat dat, & de novo statuit, & declarat legislator.

Ibi, Sean tenidos de tener ooninuanamente cavallas, y armas para nos servir en las guerras. Similis text. & melior in l. 7. infra tit. proximo & verba hæc multum erant attendenda, ut ii milites non hæc adimpletes non gauderent privilegiis militaribus: Exempti enim propter artem non gaudent exemptione si nomine tantum, & non re, & cum effectu artem illam exerceant secundum text. in l. semper. §. negotiatores in vers. quando ejusmodi acta sunt, & in §. quibusdam, vers. neque omnibus, qui promissive in iis collegiis assumpti sunt, immunitas datur, sed artificibus tantum ff. de jure immunit. dixi in l. 8. n. 4. tit. 7. lib. 1. sup. & considero novissimè pro hoc text. expressum in l. 15. tit. 14. infra isto lib. 6. & notat Abb. in c. 1. n. fin. de jud. & quia cum hæc lex novam formam,

formam, & modum induceret, omnia in ea expressa censentur substantialia, ita ut ad unquam essent observanda ex dictis per nos in l. 3. num. 25. tit. 10. sup. lib. 4. & qui aliter facerent, non gaudent privilegiis militaribus, & per consequens arma, & equi continuo, & semper habenda essent, & tenenda per hos milites, & in facto sepe allegasse, quamvis hac non consideret fundamenta, asserit Joan. Garf. in *commen. de nobil. glos. 1. §. 1. num. 59.* non tamen potuisse obtinere, sed potius pluribus sententiis esse declaratum, gaudere hos milites dictis suis privilegiis, etiam si arma, & equos non semper haberent, sed sufficere potius si illa habeant tempore necessitatis, & belli, & tunc serviant Regibus cum armis, & equo. Et notandum est in transitu, quod ut inquit ipse Joannes Garfia in eodem numero 59. in fine. cognitio harum causarum pertinet ad Regios

79 fenatores si de jure privilegii agatur, juxta text. in *capitul. cum venissent. de judic.* si vero de facto, tunc ad inferiores judices eundem est, ut latius per ipsum Garfiam *ibi numer. 31. cum sequentibus.* Habes hic etiam notare, quod privilegia damnosa possunt per concedentem interpretari, & limitari, ut damnosa essent, & imò & in totum revocari ex text. in *capitul. dilecti, & in capitul. suggestum. de decimis.* & *gloss. in capitulo. quid per novale. de verb. significat. text. in l. 4. in fin. tit. 20. par. 1.* Et privilegia cum magna consideratione sunt concedenda, ut notatur in *cap. sanè de privileg. concedensque privilegium potest illud interpretari, etiam absentibus partibus* ex Alber. in l. fin. C. de legib. & vide Bart. & Bald. in l. ex facto. ff. de vulg.

Ibi, *T que los hijos que vivieren nascido antes de la cavalleria no gozen, ex eo, quod qualitas adjuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi l. in delictis. §. si extraneus. ff. de Nexal. notat. Alexand. ad Bartol. in l. cum satis. col. 3. numer. 11. C. de Agricolis, & cens. lib. ita ut privilegium alicui, & filiis, & successoribus concessum de habitis post privilegium*

82 intelligendum sit, eo quod ex tunc in futurum, non vero in antea eo gaudendum est, item quia de jure communi filii nati ante patris dignitatem non gaudent illa ut in l. senatoris filium. ff. de senat. & l. 3. cod. tit. & in l. emancipatum. §. fin. eodem tit. & in l. Divo Marc. C. de quest. & in l. senator. C. de dignitat. lib. 12. que jura ad hoc allegat Otor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 1. & 2. optima l. 2. §. in filiis. ff. de Decurio. ubi inquit consultus in filiis decurionum quæstio est, utrum is solus decurionis filius esse videatur qui conceptus & natus est ex decurione, an vero & is, qui antea natus est, quam pater decurio fieret, & quidem quantum pertinet, ne sustibus castigentur, & ne in metallum dentur, non nocet plebeio patre esse natum, si postea honor decurionis patri eorum accesserit & ibi est *glos. verb. perinet, & est text. in l. fin. C. de decur. lib. 10. & ibi doctores, & Monachus in c. cum nullus n. 8. de temp. ord. in 6. & notat Did. Perez in present. sub l. §. tit. 1. lib. 4. ord. col. 1351. cum sequent. & sic secundum eum ibi filius, antequam pater esset Rex, natus, vel filius habitus*

antequam pater esset sacerdos, non dicitur Regis, vel sacerdotis filius, secundum *glos. in 84 l. imperialis. §. his illud. C. de nupt. ubi Bald. num. 10. Bar. in d. l. cum satis. col. fin. C. de Agricol. & cens. lib. 11. que est dubia quæstio, ut licet videre ex Tiraquell. de primog. q. 31. & in tractat. de nobil. c. 15. n. 7. cum tribus sequentibus Declarantur tamen supradicta, quoties pater acquirat hanc dignitatem accidentaliter a principe, secus si ex successione ex sanguine, 85 & sic secundum naturalem cursum, ut in comitatu, ducatu, Marchionatu, vel majoratu ex dictis per Tiraquell. d. tract. de nobilit. c. 15. num. 10. notat Did. Perez ubi sup. col. 1354. Ant. Gom. rom. 3. var. c. 2. num. 16. vers. & adde, ubi se remittit ad ea que dixit in l. 40. Taur. num. 66. & 67. & sic inquit Otor. d. c. num. 3. & 4. Que los privilegios de cavalleria, non transeunt ad nepotes ex l. 4. in fin. tit. 1. 86 lib. 4. ord. que est nostra ibi. Que aquellos gozen de la dicha dignidad, y no otros, nam cum de filiis tantum loquuta sit, & hos non alios hac immunitate gaudere, asserat, nepotes excluduntur, quod conforme esse dicit ad *gloss. & Bart. & Plata in l. 1. C. de dignitat. lib. 12. & latius idem Otor. in eod. capit. 2. numero 6. cum sequent. & tenet Burgos de Paz conf. 45. num. 25. libr. 1. & hoc nisi in perpetuum* 87 concessa sint pro se, & descendentiis in perpetuum ut per Joan. Garf. d. *glos. 1. §. 1. num. 23. cum sequentibus aliquibus, nisi fit apposita rei non in perpetuum duraturæ, ut ibi numero 23. & 24. & vide etiam Burg. de Paz conf. 23. numero 1. qualiter intelligatur privilegium pro se, filiis, & filiabus concessum. Privilegia vero, De hidalguia, ad omnes descendentes transeunt, si in privilegio non sit aliter dispositum* 88 ex Otor. d. *capitul. 2. numero 4. & faciunt dicta per eundem Otor. in ead. 4. p. cap. 1. numer. 5. & sequent. & per Joannem Garf. ubi supra glos. 1. §. 1. num. 54. Et nota quod filii nedom legitimi, verum, & naturales solum gaudebunt hac privilegii immunitate* 89 secundum Otor. d. *capitul. 2. numero 4. cum de jure naturales filii nobilitate patris gaudeant, ut diximus alibi super libro 5. supra etiam Joannes Garfia in dicto commento de nobilit. glossa 1. §. 1. num. 46. aliud velit. Ulterius & tertio declaratur supra dicta, ni princeps in privilegio declarat, velle filios ante natos gaudere ipsomet privilegio, nam tunc gaudebunt utique* 90 secundum Otor. d. *capitul. 2. numero 2. Item & ultimo declarantur supradicta, ut non procedant, quoties princeps concedit privilegium ad immunitatem que de sui natura erat duratura in perpetuum de cui dictione* 91 illa, semper, & in perpetuum, nam tunc descendentes, & omnes successores continentur quotquot sunt, & quotquot erunt secundum *glossam semper. in l. 1. ff. solut. matrimon. notat Joannes Garfia dicit. §. 1. glossa 1. numero 24. post medium. Et privilegium quando censetur reale, vel personale* 92, vide ultra Garfiam & Otor. de nobilitate, verb. Privilegium, sub indice de nobilitate optime per Menoch. de presumpcio, tom. 1. lib. 3. presump. 103. per totam fol. 392.*

Ibi, *Que aquellos, junctis verbis (T no otros)*
Nota

Nota quod limitata causa limitatum producit effectum ut l. age cum Geminiano. C. de transactio. ita ut filii illi habiti post concessam immunitatem illa gaudebunt, & non alii & sic nepotes non comprehenduntur sub ea secundum quod in *glos. precedenti* diximus. Sed an

93 uxor vidua gaudebit tali immunitate, & dicendum est quod sic, ut diximus in l. 9. num. 3. cum aliquibus sequentibus. tit. 1. lib. 2. supra, & novissime tenet Joan. Garf. in *gl. 1. §. 1. in commento de nobilit. num. 44.* ubi hanc dicit equam opinionem, adeo est enim mulier conjuncta viro, ut ipsius viri premortui dicatur

94 imago, in qua vir ejus censetur vivere & secundum Bald. in l. pignoris. C. de pign. act. relatum, & sequuntur per *Quelada in questionibus suis. c. 25. n. 1. & faciunt, que etiam diximus in l. 1. tit. 17. lib. 3. sup.*

Ibi, *Se senta a vios arriba no sea tenido de yr por su persona ala guerra, etati enim deferendum est l. manifesti juris, & ibi glos. C. qui atar. vel profes. se excusent. lib. 10. & debent ii sexaginta* 95 anni esse completi, ut patet ex verbis nostri text. dum dicit, *De sesenta años arriba, à tutela* 96 autem solum excusantur illi, qui sunt septuaginta annorum ex §. item majorum instit. de excusat. tit. l. 2. in fin. tit. 17. p. 6. gl. in l. 3. C. qui atar. vel profes. lib. 10. ad excusationem vero officiorum publicorum, De justicia o de

97 concejo, quinquaginta & quinque anni & sufficienti secundum Plat. in l. si ultra. C. de Decur. lib. 10. dum tamen sint officia non honorem, sed onus potius concernentia, in honorem

98 enim habentibus non excusat ætas ulla & secundum text. in l. cui muneris. ff. de Muner. & honor. & l. 2. §. numerus cod. tit. 1. in l. fin. C. qui atar. se excusent lib. 10. ubi Plata: nisi ad Decurionatum, nam in eo excusat ætas quinquaginta quinque annorum, & ut ibi & in d. l. si ultra, & ibi Plata. Est tamen verum quod si

est ita senex, ut nihil proficeret, excusaretur etiam quoad alia officia, quam decurionatus honorem habentis & secundum Plateam in d. l. fin. & sic declarabis dicta per *Avend. in capitul. 19. numero 24. versis. tertius casus libro 1. Et notandum est, quod lex nostra non est contraria l. 3. titulo 19. part. 2. eximentis ire ad* 101 bellum majorem septuaginta annorum, & nam lex nostra loquitur in causa speciali, scilicet in istis militibus armatis, qui quidem sexaginta annorum ætate excusantur, eo quod in aliis onerantur, scilicet quod teneantur mittere substitutum ex l. nostra, lex vero illa partita generaliter disponit, & relevat in totum, ut neque per se, neque per alium teneantur ire ad bellum illi, qui sunt majores 70. annorum, & sic lex nostra est illius legis partite declaratoria, non vero correctoria. Et plura senectutis

102 privilegia & enumerant moderni Hispani in *Rubr. de just. & jure n. 75. cum sequent. & per Card. Jacobat. in tract. de concilio. par. 58. cum sequent. libr. 1. quos refert Gom. in Reg. Cancell. de infirm. resign. quest. 7. in fine. ubi alia incommoda senectutis refert, remissive etymologiam senectutis describit, inquit, quod nullus est ita*

103 senex, qui non spem vite quinquennalis & ex juris presumptione sibi polliceatur, ut inquit *Alexand. in l. hare dicitur, per illum text. ff. ad Acedo in Recopilationem. Tom. IV.*

l. falcid. vel saltem sperent per annum vivere, ut inquit *Roman. conf. 163. & ante ipsum Divus Hieron. in 2. part. Epistol. tit. 3. Epistola 40. & Did. Perez in presentis sub l. 4. titulo 1. lib. 4. ordin. colum. 1349.* alios refert plura senectutis privilegia enumerantes.

Ibi, *Quien sirva por ellos. Nam cui honor datur, onus subire debet, & qui sentit commodum, sentiat & onus ex juris regula, & sic ii milites, qui honorem, & commodum ex militia à Rege consequuntur sunt, jam quod ipsi propter senectutem excusentur, bellum adire, non utique excusandi per medium alterius personæ, qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur, & probatur id ex text. in l. 1. C. de Prapof. agent. in reb. lib. 12. ibi, considerariis eorum laboribus per substitutum chartularium ejusdem sermii, cui prefectorum est ipse, idoneum, & tam moribus optimis predictum, quam scientiam, peritiamque rerum habentem, electione sua, suarumque periculo facultatum prefatum manus eos implere precipimus, & hæc pro hac lege i. sufficienti.*

IN LEGEM SECUNDAM.

Milites continuo arma, & equum habentes sine immunes ab omnibus tributis in declarationem legis precedentis.

SUMMARIUM.

- 1 Dicitio, item, est repetitiva similium.
- 2 Milites vel alii exempti a solutione monetæ an eximentur a monetæ forera.

Ibi, *Otro si, Dicitio hæc latine, item, est repetitiva & precedentium, ex text. & ibi Bart. & alii in l. in repetendis. ff. delegat. 3. ita ut lex nostra repetitiva sit materia precedentis legis, & ejus declaratoria, scilicet ut milites ii continuo habentes arma, & equum gaudent nobilitate etiam quoad exemptionem tributorum, dum tamen vivant in hac militia, neque officia vilia exerceant, si ve fecerint demonstrationem vulgo Alarde, talium armorum, & equi, si ve non, ut ex l. seg. declaratur, quæ tamen duæ leges nostra, & sequens quoad tributorum exemptionem turbatæ sunt per l. 4. infra eod. legis precedentis 1. hujus tit. confirmatoriam, & ampliatiorem, quæ omnino servanda est tanquam novior nostrâ lege, & sequenti, ut in l. 1. supra isto tit. & lib. diximus.*

Ibi, *En la ley 7. ordenança de Zamora, de qua in lege precedentis facta est mentio, & ibi plura diximus.*

Ibi, *De no pagar monedas, Sed num dato, sed non concesso, quod lex nostra servanda foret, per hæc verba, De no pagar monedas, censentur etiam tales milites exempti a solutione De la moneda forera, & Otor. de nobilit. 4. p. c. 1. n. 8. examinat hanc quæstionem, & ibi refert tres opiniones diversas, in hac materia, & tandem discutatam tribus modis dissolvit, primò quod si expresse id dicatur in privilegio, tunc nulli dubium quin & hujus monetæ forera sit exemptio concessa, ut & per Burg. de Paz conf. 45. n. 7. & clarius conf. B iij 46. n.*

46. n. 16. & 17. lib. 1. & in hoc adde, quod si simpliciter conceditur, censetur concessa ad vitam Regis concedentis, non vero in perpetuum, quia est de rebus supremi domini, sed si in perpetuum concederetur, etiam pro aliis successoribus Regni valerit concessio durante vita tua, et autem mortuo expirabit, id enim operatur verbum (in perpetuum) vel (semper)

ita Joannes Garfia in commento de nobilit. glos. 1. §. 1. n. 18. & 19. & clarius num. 23. quod non caret scrupulo, nam si est de supremis, non valet concessio ultra vitam concedentis ullo modo, nisi dixeris, quod interim, quod Rex successor, vel fiscus ejus non reclamant, valeat. Secundò inquit Otalora, si immunitas generaliter tributorum concedatur, non censetur concessa hæc istius monetæ foretæ ex l. 10. tit. 18. part. 3. & in hoc casu, inquit posse procedere l. 6. tit. 1. lib. 4. ordinam. quæ est lex nostra attenda littera ejus antiqua ibi, T

en tal caso no de monedas, mas de todos y qualquier pechos, nisi & tertio secundum Otaloram ibi, cum tali concessione concurreret quadraginta annorum legitima possessio non solvendi talem monetam: Sed cum jam ex l. nostra videas emendatam esse litteram antiquam, quam mendosam asserunt antea, ut per Burg. de Paz consilio. 46. num. 16. libro 1. eò quod lex nostra inquit, Ten tal caso puedan gozar no solo de no pagar monedas, mas de todos y qualquier pechos y repartimientos nuestros, y de los concejos etiam hujus monetæ foretæ censetur immunitas concessa militibus his armatis si diu, & continuo, arma, & equum sustineant, & in officiis vilibus non se exercent, ut inquit lex nostra, etiam si generaliter eis immunitas concedatur, & certè lege nostrâ attentâ ita tenendum videbatur, nisi diceremus, verbum illud, monedas, in aliis, quam in his foreris verificari posse, nam si posset, non utique censetur hæc in dubio comprehensa, eò quod est de solvendis in recognitionem supremi Domini, & potestatis, quod in dubio concessum non censetur ex dictis per nos in l. 1. titulo 1. supra lib. 4. & sic omnino recurrendum erat ad dicta, & relata supra ex Otalora. Sed quia, ut in hac diximus lege, & in præcedenti ex l. 4. infra eodem, omnia hæc cessant, eo quod tributorum regalium non censetur immunitas concessa, non etiam censetur exemptio hujus monetæ concessa, nisi expresse dicatur, & tunc durabit ad vitam concedentis, ut dixi, vel nisi ex vi contractus aut remunerationis concedatur; ut per Burg. de Paz cons. 45. num. 19. & gloss. De aqual, in dicta l. 10. titulo 18. part. 3.

Ibi, En officios bajos, y no nobles, de quibus in l. seq. ubi dicemus Deo annuente.

IN LEGEM TERTIAM.

Qui dicantur Milites armati, qui secundum legem præcedentem à muneribus, & tributis exempti sunt, & in declarationem ejusdem l. supra proxima.

SUMMARIUM.

1. Leges interpretari ejus est, cuius & condere.

2. Miles asserens arma, & equum sua esse cum non sint, puniendus est.

3. Officia vilia qua dicantur & num. 4. & 5. usque ad 8. inclusivè ubi declarantur.

9. Nobiliter vivere non dicitur ille, qui in sordidis artibus versatur.

10. Plebei Decurionum honoribus uti prohibentur.

11. Nobilitas ex privilegio perditur per exercitium artis mechanica, non vero illa, quæ ex sanguine procedit, & num. 12.

Honore tanto dignus non est nobilitas ex privilegio, quanto nobilitas ex sanguine. ibid.

13. Vocatus nemo presumitur nisi probetur.

Ibi, Declaramos, ejus enim est interpretari, cuius, & condere l. si imperialis. C. de legibus ibi, leges condere soli Imperatori concessum est, & leges interpretari solum dignum imperio esse oportet l. si. §. si quid verò C. de veter. jure enuclean. l. 14. tit. 1. p. 1. & ibi glos. & Did. Perez in 2. q. præmiali ad titulos ordin. & Burg. de Paz in præmio legum Taur. n. 307. & seq. l. 3. tit. 1. supra lib. 2. ubi diximus numero 16.

Ibi, Que verdaderamente se sepa, Aliter enim si hætivè id fieret, prout multoties fortassis sit, crimen stellionatus, imò & falsi committeretur ex l. tenetur, & ex l. quid sit falsum ff. de fals. & l. 2. tit. 7. p. 7. & ibi glos. & per totum. ff. de crimin. stellion. mentitur enim dicens esse suum quod non est, & sic falsum committit, & immutat veritatem, imò & debet talis miles asserens arma, & equum sua esse, cum non sint, puniri l. 25. tit. 4. infra isto lib.

Ibi, Per officio de castres, ni de pellegeros, idem die in aliis officiis similibus, prout sunt ferrarii, & exercentes mercimonia cuiuscunque ergasterio adherentes, qui quidem nequeunt habere officia publica honoris l. text. in l. si cohartalis. C. de cohartal. & princip. lib. 12. & ibi Platea, text. in l. humilis. C. de incest. nupt. ibi aut eam, quæ mercimoniis publicè præfuerit, & sic l. 4. tit. 14. p. 4. inquit, Que la ravertera, y regatera es vil persona, & per consequens hospitia publica habentes, vilia l. dicuntur officia exercere, imò & id reputari officium vile quod communiter pro tali reputatur secundum Plat. & Lucam de Pena. in l. maximorum, C. de excusat. mun. lib. 10. & Gutierrez in cons. 31. n. 11. cum 4. sequentibus, & dixi in meo tract. de Decurio, vocato Curia Pifiana, lib. 1. c. 12. n. 20. cum sequent. aliquibus, & de his artibus sordidis vide etiam Caslan. in cathalogo gloria mun. p. 11. in 27. considerat. imò & mercatura sordida ars l. dicitur secundum Tiraquel. lare de nobilitate. c. 33. n. 1. & sequentibus, apud omnesque fere nationes pro ignobilibus habentur qui artificia discunt secundum Tiraquel. ubi supra. c. 27. num. 2. & Caslan. ubi supra. 8. par. consider. 8. vers. qui autem, quod limitat ibidem ipse Tiraq. n. 5. esse verum, dum in iis artibus, & officiis versantur, secus si desistant ab eis, redeantque ad statum, vitamque nobilium, l. nam tunc eandem recuperant. Secundò limitat Tiraquel. in eod. c. 27. n. 7. ut procedat, quoties per se, non vero si per alium artem exercent. Tertio limitat

7. mitat l. psemet Tiraquel. d. c. 33. n. 21. nisi mos regionis alius esset, nam tunc non derogaret l. mercatura, neque ars aliq. mechanica nobilitati, ut dicunt Bart. & relati per Didac. Perez. in l. 9. tit. 1. lib. 4. ordin. col. 1357. prout fit apud Genueenses, imò & in nostra Hispania. Nam quot nobilium mercantias, & negotiationes exercent, excusantur tamen, vel quia per alios eas exercent, vel quia jam diu ita inter nobiles est consuetum, & malè meo videri, cum repugnet nobilitati, & militiæ. 9. Nobiliter enim illum vivere, l. non dicimus, qui in sordidis artibus versatur secundum Tiraquel. dict. cap. 27. n. 4. & quamvis Joan. Garf. de Nobilit. glos. 1. §. 1. n. 57. velit legem nostram in aliis officiis, quam hic expressis locum non habere, verius est contrarium per text. hic. Item. 4. limita ex dictis in glos. sequenti.

Ibi, No goze. Non enim debet gaudere privilegii militiæ, illa abutens: plebei enim decurionum honoribus uti prohibentur, l. honores. ff. de Decurio. & in Auth. de Defens. civitat. in princ. junctâ glos. obscuri. Colla. 3. l. nobiliores. C. de commerc. & mercat. lib. 10. l. ne quis. C. de Dignit. lib. 12. & alia plura per Tiraquel. allegata de Nobilit. c. 27. n. 1. & iterum c. 33. num. 1. & seq. Didac. Perez, in l. 9. glo. 1. tit. 15. lib. 2. ordin. & iterum in præfati sub l. 9. tit. 1. lib. 4. ord. col. 1357. & apud Romanos, & alios nobilitatem amittebant vilibus officiis utentes, ut & per Plaza de delictis, cap. 1. n. 9. Quod intellige procedere, & verum esse, (prout nostra l. loquitur) in nobilitate accidentaliter ex privilegio Principis concessa: hæc enim perditur per exercitium artium vilium, tempore quo tales artes, & officia vilia exercentur, secus vero in nobilitate naturali à progenitori-

11. bus l. derivata, hæc enim non perditur etiam dum talia exercentur officia, & mercantiæ, non est enim tanto honore dignus, qui habet dignitatem ex privilegio, quanto is, qui eam suo sudore, l. vel à progenitoribus acquisivit secundum Salicet. in l. fin. §. viros. C. ubi senat. vel clarf. & notat sic distinguendo Petrinus Vellus in tract. de re milit. p. 7. tit. 3. n. 38. cum sequent. & expresse sic legem nostram declarat Avend. in Dittio. verba, Cavallero. Privilegio 3. & Covar. in præf. e. 19. n. 7. & Baega de inope debitor. cap. 16. n. 33. cum 3. sequent. & Joan. Garf. in dict. glos. 1. §. 1. n. 57. & 58. & Gutier. lib. 1. Præf. quest. 9. 137. n. 18. ubi per illam questionem examinat, an per ademptionem tabellionatus perdat nobilitas, & sic etiam declarabis l. fin. tit. 21. part. 2. & diximus etiam in l. 12. tit. 12. lib. 5. supra, & ratio differentia inter supradicta delimitur ex dicto illo Archiepiscopi Valentini relato per Sarmient. lib. 7. Select. cap. 16. colum. 3. Nam qui genere ab antiquo nobiles sunt, magis splendescunt, nam sicut sanguine nobiliores, ita & ingenio humiliores, humanioresque sunt, & apud omnes homines tractabiles, nec mirum, non enim ex hoc magnitudinis jacturam timent, quam tot factibus in progenitoribus fundatam, radicatamque conspiciunt: illi verò, qui casualiter acquirunt, & ex privilegio nobilitatem quasi adventitiam, & novam in sua humilitione periclitari pertimescunt,

faciliterque posse ab hominibus contemni, & idè à sordidis, & humilibus artibus sunt abstinendi, vel dic melius, quia illa, quæ privilegio acquiruntur, quasi levi filo pendencia sunt, & idè ob quamlibet seditionem amittuntur, illa verò, quæ radices habent, nihil eis nocet ars sordida, quin semper nobilitas radicata non sit, & per consequens non perdetur ex qualibet causa, quæ prima perditur militia, & nobilitas.

Ibi, Que nos embiavemos allamar a los hijos dalgo de nuestro reyno. Tunc desumitur veram esse propositionem, quam alibi dixi, scilicet, quod nobiles speciali jussu regis sunt ad Bellum vocandi, neque sufficeret jussu generalis, in quo alii non nobiles vocarentur, imò & quantumcumque nobiles vocarentur, adhuc ad vocari ire non tenentur, nisi alio speciali jussu vocentur, ut dixi in l. 16. tit. 7. lib. 3. supra num. 3. Requiritur tamen, ut probetur vocatio ad hoc, ut pena imponatur non eunti ad bellum, l. aliter enim nisi probetur, non præsumitur vocatus, ut optimè per Burgos de Paz, consil. 46. num. 5. & 6. vol. 1. sic legem nostram declarando.

IN LEGEM QUARTAM.

Deinceps homines boni tributarii in milites non ordinentur, neque eligantur, & electi ab hinc retro decem & octo annis contribuunt sine obstaculo quarumcumque litterarum.

SUMMARIUM.

1. Actus agentium operatur solum in agente bene disposito.
2. Infamis non potest esse Doctor, quia Doctori est honor.
3. Militia est dignitas.
4. Bellum omni jure permissum est pro tuitione rerum, & 5.

Ibi, No cabiendo en ellos la tal dignidad. Honor enim his, qui sunt capaces honoris, debetur, quia actus agentium operantur tantum in patiente bene disposito l. secundum Philof. 2. de anima, & probatur in l. 2. ff. de stat. homi. & in cap. venerabilem, ubi colligitur de elect. tributariis vero, & debentibus tributum nobilitas repugnat, ergo eis non est concedenda, nam qualia sunt subiecta, talia debent esse prædicata, aliter enim duo contraria daremus in eodem subiecto contra l. 1. C. de furt. & sic etiam prædicatum, scilicet, honor non esset dispositum ad subiectum, nam homo, qui est subiectum, habet jam prædicatum tributum, quomodo ergo poterit habere subiectum contrarium, cum solvere tributa, & non solvere contrarietur, & idè bene dicit text. in l. neque famosis. C. de Dignitat. lib. 12. & quos seclis, aut vite turpitudine inquinant, & quos infamia ab honestorum cœtu segregat, dignitatis portæ patebunt? faciuntque dicta per Lucam de Pen. in l. unica C. de presertor. qui in urbe. col. 3. lib. 12. quòd infamis l. 2. non potest fieri Doctor, quia Doctori est honor: sed quot hodie repellentur ab hoc, si vera inquisitio

inquisitio fiet, sed prævalet numerorum solutio inquisitioni verè & rectè faciendæ: & idèd jure optimo inquit text. *hic. No cabiendo en ellas la tal dignidad.* Ulterius ex his verbis notandum est militiam ¶ esse dignitatem, nam cum lex nostra præcedentium sit declaratoria, imò & correctoria, & in præcedentibus de militibus, & militia dictum sit, & in hac eam, ut dignitatem non esse concedendam iis, qui eà indigni sunt, statuitur, clarissimè probatur nostrum assumptum, scilicet, militiam esse dignitatem, cum militiæ summa laus sit, ut habetur in cap. *Summa in initio*, & in fine 33. q. 1. & Seneca in *Hercule furente* tragædia prima, omnis (inquit) in ferro est salus, ideo dicitur bellum omni jure Divino, naturali, & gentium pro tuitione rerum suarum permissum esse ¶ secundum Paul. *consilio* 33. & dicit text. in cap. *militare* 33. q. 1. quòd militare, non est dictum, quoniam plures fuerunt milites à Deo approbati, ut David, de quo dicit Deus, Inveni hominem secundum cor meum, & de pluribus aliis, de quibus habetur Regum 1. 2. 3. & 4. & Machab. 1. & 2. ut hæc, & alia in laudem militiæ adducit Cassan. in *Catal. gloria mundi*, in 9. part. *considerat.* 3. & 11. & in initio illius 9. partis. & sic est hic text. contra Bart. & magis communem opinionem ¶ dicentem militiam non esse dignitatem, de qua per Didac. Perez, & relatos ab eo, in l. 1. tit. 1. lib. 4. *ordin.* col. 1324. cum duabus sequentibus. & *glos. Son mas*, in l. 1. tit. 2. & ita legem sequentem ad hoc notat idem Didac. Perez, in l. 7. tit. 1. lib. 4. *Ordin.* col. 1355. & novissimè Humada, in l. 1. *diçt. tit.* 21. p. 2. in gl. 6. n. 4.

Ibi, *Aunque sean dados de nuestro proprio motu, y cierta ciencia, y poderio Real absoluto.* Vide de his tribus clausulis, quæ in simili dispositione diximus in l. 3. num. 12. cum 12. sequent. tit. 14. lib. 4. *suprà*, quæ hic referre, superfluum esset.

Ibi, *Qualquier clausulas derogatorias y abrogaciones.* Vide, quæ circa hæc verba diximus in l. 1. numer. 34. cum sequent. tit. 14. lib. 4. *suprà*. Notandumque est legem nostram, & tres præcedentes loqui in militibus armatis, legem vero sequentem in militibus, *De spuela dorada*, ut diximus in l. 1. *suprà isto tit.* & lib. & de revocatione harum nobilitatum facit Ojalor. *de nobilit.* 4. p. cap. 4. quandam longam relationem.

IN LEGEM QUINTAM.

Nullus est ordinandus, neque eligendus in militem, nisi per manum Regis (Supple) vel Regine, ut in l. sequenti vel cuius illi commissum, ut diximus in l. 1. *suprà isto tit.* & lib. glo. Por el.

SUMMARIUM.

- 1 Subreptio & obreptio quid sint.
- 2 Solemnitates convenientes militibus De espuela dorada.
- 3 Milites nostri temporis an gaudeant privilegiis militaribus.

Ibi, *Toda obrecion, o subreccion, Quid sit obreptio, & subreptio, & effectus eorum ¶ ultra Doo.* in locis ordinariis, vide Menoc. *de arbitry. jud. casu* 201. & 202.

Ibi, *Por nuestra mano.* Supple, ut in summario hujus l. dictum est, supplendum.

Ibi, *Que cabe en el la orden y dignidad de la cavalleria.* Vide quæ diximus in l. *praced.* in *glos.* 1.

Ibi, *T que el tal vele las armas.* Ex his verbis & sequentibus apparet, legem nostram loqui in militibus calcaris deaurati, vulgo, *Cavalleros de espuela dorada.* hæ enim solemnitates eis conveniunt, ut apparet ¶ ex l. 13. & 14. tit. 21. 2. part. 2. tradit Garfia *de Nobilit.* *glos.* 1. §. 1. n. 52. cum tribus sequentibus. diximus in *diçt.* l. 1. *suprà isto tit.* & lib. ubi & in quo differant ab illis, de quibus in tribus legibus præcedentibus differimus, & an milites nostri temporis gaudeant privilegiis militaribus, ¶ Vide per Avend. 3. in *Diçtiona. verbo. Cavallero.* & Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 4. *ordin.* col. 1318. *verfic.* Ex quibus, cum duabus sequentibus columnis, ubi col. 1320. id per duas conclusiones resolvit.

IN LEGEM SEXTAM.

Rex, & Regina, & non alii possunt milites ordinare.

SUMMARIUM.

- 1 Privilegia qua habet Rex, habet & Regina, ubi declaratur, & n. 2.

Ibi, *Que solos nos.* Ex his notat Compiler in summario, ex coque, quòd lex nostra condita fuit à Regibus Ferdinando, & Elizabeth, & ex fine nostræ l. quòd ipsa Regina, sicut Rex potest milites constituere, & ordinare, & hoc nimirum, nam privilegia, quæ habet Rex, habet & ipsa ¶ Regina. l. *Principes. ff. de legib.* & in l. 3. c. de *Præpo. sac. cubi.* lib. 12. facit l. Bene à Zenone. c. de *quadrien. prescrip.* l. *fiscus cum sequentibus. ff. de jure fisci,* & optima l. 7. col. *pennl. tit. 2. part. 4.* Quod verum esse, inquit Lucas de Pen. in *diçt.* l. 3. de privilegiis, quæ mulieri conveniunt, & quæ nullum, vel modicum parant præjudicium, ut refert & sequitur Carol. de Grassl. lib. 1. *Regal. Franc. jure* 18. in *princ.* ubi inquit, quòd non potest condere legem, & similia mulieri non convenientia, quòd ego intelligo, nisi & ipsa Regina esset, ¶ nam tunc hæc facere posset, 2. eo quòd tunc habet administrationem cum Dignitate, ut inquit Carol. de Grassl. *ubi supra*, prout fuit Regina Elisabeth conditrix hujus l. cum marito suo Ferdinando, nam administratione Regni de jure Regine propriæ pertinet, ut diximus in l. 1. tit. 5. lib. 2. *suprà num.* 7. & tunc cum administratione transeunt omnia Regi competentia in suo regno, in Regnam in suo, & secundum hæc supradicta intelligem. Imò & ille, cui Rex commiserit, poterit milites creare, ut diximus in l. 1. *suprà eod.* cum qui per alium facit, per se ipsum facere videatur, & omnia nostra facimus, quibus autoritatem nostram impartimur, inquit Imperator in proemio C.

Ibi,

De los Cavalleros. Ley VII. y VIII. 17

Ibi, *Leyes de Partida.* Quas in lege præcedenti retulimus, & in l. 1. *suprà eod.* quæ quoad illas solemnitates ex lege nostra cessant, ut ex verbis sequent. clarè patebit.

IN LEGEM SEPTIMAM.

Ad probandum aliquem esse militem armatum, non sufficit testimonium militia, sed privilegium ipsum est necessarium.

SUMMARIUM.

- 1 Privilegium requirit scripturam pro substantia, sed pro probatione, nisi ubi. num. 2. & num. 4.
- 2 Verbum (hat) ab ipso Principe prolatum est majoris potentia, quam si à consiliariis camera procederet.
- 3 Privilegii causa concessi à Rege ad ipsum pertinet ubi num. 6. quòd & arbitratore de confirmatione ad ipsum Regem pertinet.

Ibi, *Para probar.* Ex his nota, quòd privilegium, ut valeat, non requirit scripturam pro substantia, ¶ & validitate ejus sed tantum pro probatione, quia ab ipso ore Principis valet, & tenet, & est validum, & firmum, & perfectum, secundum Felin. & Dec. in *Rubric. de consuet.* & Bald. in l. *humanum*, c. de leg. *Boll.* in *præd. titul.* de principe. & *privileg. ejus num.* 293. optimè per Socin. *consil.* 41. num. 3. & 4. lib. 3. & Joan. Garf. in *Comento de Nobilit.* glo. 6. numer. 38. *verf.* his tamen non obstantibus, cum sequent. fol. 138. & ante cum Molin. optimè de *Primogeniis* lib. 2. c. 7. n. 52. cum pluribus sequentibus, ubi num. 57. id declarat, procedere, nisi gratia concedatur, ut possit aliquid fieri: nam tunc literarum expeditio requiritur, ut fieri possit, ¶ aliter enim ab ipsa Principis concessione valida est gratia, & privilegium, ut & probatur ex l. 6. 7. 8. & 9. tit. 18. part. 3. Ibi, *E porque esto sea firme, e non venga en dubda de le esta carta.* Et sic statim, quòd conceditur privilegium exemptionis, effectum sortitur, quòd iterum declaro, si ab ipso ore Principis concessio fiat, secus vero si ab ejus primariis consiliariis, qui vulgo dicuntur, *De la camera*, quòd non debet esse tantæ virtutis, & efficacis, prout verbum ¶ (Fiat) prolatum ab ipso Principe, ¶ prout in proposito, inquit Molin. *ubi supra*, num. 59. cum sequentibus aliquibus, eo quòd tunc secundum eum requiritur subscriptio Principis, & antequam ipse subscribat, non sortitur effectum tale privilegium & gratia à dictis consiliariis concessum, præsertim cum inter os & offam, ut est proverbium, multa possent accedere, propter quæ Princeps non concederet.

Ibi, *No baste que tengan solamente testimonio de la cavalleria, sino que muestren realmente el privilegio que tienen para ello.* Nam quamvis, ut diximus, ad validitatem privilegii scriptura non requiritur, ad probationem tamen requiritur, & ostendenda est scriptura originalis, & realis talis privilegii, ¶ prout ex nostro text. clarissimè probatur, ut inquit Bal. in l. *si qua per calumniam.* n. 5. c. de *episc. & cler.* & in Azevedo in *Recopilationem.* Tom. IV.

aliis pluribus locis relatis per Molin. *ubi supra*, numero 55. probaturque ex l. *probatorias.* c. de *divers. offic. & appa. jud. lib. 12.* ubi, non passim, nec licenter, solum auctoritatibus, vel sacrarum militarium litterarum exemplaribus, sed ex authenticis tantum sacris probatoris manu mea subscriptis. & ibi gl. *ver. authenticis.* c. porro. de *privileg.* ubi privilegium Papæ est probandum per scripturam originalem, & ex l. 1. c. de *mand. Princip.* quibus juribus, & aliis istam opinionem licet sub dubio latè fundat Didac. Perez in l. 21. in *glos.* *T assentalos en nuestros libros.* titulo 4. lib. 4. *ordinam.* col. 1452. cum tribus sequentibus. & Ojalor. de *Nobilitate.* 4. pag. cap. 2. numero 5. ubi refert regiam schedulam ad hoc missam iudicibus Regis, & sic quòd nostram materiam militia hæc testibus probari non potest, quòd est optimum pro limitatione dictorum à Mascardo in 2. tom. de *probatio. concl.* 10059. miles. Et quomodo tunc si ostenso privilegio dubitetur de eo, ad Regem est eundem, quia causa privilegii concessi à Rege ad ipsum pertinet, ¶ vide per Joan. Garfiam, *ubi supra*, *glos.* 1. §. 1. num. 1. fol. 38. & num. 2. an inferiores possint cognoscere, imò & dubitatio de confirmatione ¶ ad Regem pertinet declaranda, ut per eundem Garfiam, *ibidem* num. 66. & iterum n. 31. & vide Ojalor. de *Nobilit.* in 4. part. c. 3. per totum.

IN LEGEM OCTAVAM.

Privilegia exemptionum concessa ab Imperatore tanquam Imperatore subditis, & naturalibus hujus Regni solum sortuntur effectum in Imperio, & non extra, neque in his Castella Regnis.

SUMMARIUM.

- 1 Legitimitas non operatur extra territorium legitimantis.
- 2 Rex in dubio juri questio non vult præjudicare, & n. 4. declaratur.
- 3 Declaratio Regis in præjudicium juris tertio questio operari non debet.
- 4 Privilegiatos citandos esse ad declarationem sui privilegii.
- 5 Clementina, litteris, de *probat. procedit in Rege.*
- 6 Privilegium subdito concessum per Principem per ipsum tolli potest sine causa.

Ibi, *En los lugares que son del dicho Imperio.* Nam extra ex defectu voluntatis, & intentionis, ut in *glos.* sequenti patebit, non censetur militia sequenti, & exemptiones concessisse Imperator. sicut & in legitimatione assertur per Alex. *consil.* 67. lib. 1. & per alios relatos per Pelæz de *Majarat.* 1. part. *quæst.* 58. n. 10. quòd legitimitas non operatur effectus extra territorium ¶ legitimantis, prout hæc frequentiorè testatur esse opinio nem Orol. in l. *si n. 2.* 3. & 4. & 6. col. 597. *ff. de jurisd. om. judic.* & faciunt etiam *diçta* per nos in l. 19. titulo 25. lib. 4. *suprà*, & per Felin. in cap. *si cautio.* n. 16. de *fid. instrum.* contra hæc tamen nostri text. conclusionem ¶ pura adduci, possent ex dictis per Paris. *consil.* 1. num. 5. cum

5. cum sequentibus pluribus volum. 2. & per Ti-
raquel. de Nobilit. cap. 6. num. 26. ubi in pro-
priis terminis allegant in contrarium dictum
quoddam Innocentii, & pateret clarius, si fa-
temur, prout omnino fatendum est, Impera-
torem invictissimum Carolum Quintum tunc
temporis, & semper fuisse Regem Castella,
sicut fuit Imperator Imperii à tempore electio-
nis, itaque sicut in Imperio hæc potuit conce-
dere, sic & in Castella, & nisi haberemus
legem nostram, sic esset fatendum, scilicet,
talia privilegia in omni territorio, & dominio,
& Regno ipsius Imperatoris valere, sed quia lex
hæc est in contrarium, quamvis dura, servan-
da est, prout inquit Bald. in l. propeit ff. qui
& a quibus, in aliud propositum.

Ibi, Porque esta fue y es nuestra intencion al
tiempo que los concedimos, o concedieren. Ita
quod non ex defectu potestatis, sed intentionis
in Imperio solum, & non extra, dicta privilegia
fortiri debent effectus, quasi noluerit Imperator,
Castellam, & Hispaniam, quæ non subest Imperio,
sub simplici concessione privilegii in Imperio
facta, & tanquam ab Imperatore concessa Hispa-
niam liberam ab imperio comprehendere, nisi ex-
pressa de ea mentio fieret. Sed cum jam ex iis
privilegiis sit quaesitum jus privilegiatis, quomo-
do in jure quaesito potuit præjudicari, cum Re-
gem in dubio præ iuri quaesito præjudicare nolle,
dicendum est, l. 1. §. si quis à principe. ff. ne quid
in loc. publ. & ex aliis pluribus per nos allegatis
in l. 14. tit. 3. lib. 1. supra, & alibi sæpè, &
præsertim cum habeamus, quod quando de-
claratio Papæ, vel Imperatoris, aut Regis
præjudicat juri tertii alicujus jam quaesitum,
non credendum videtur ejus declarationi, imo tunc
non procedit text. in Clem. litteris. de probat.
¶ ut per Abb. in c. 1. in fi. de sagittariis. per
Paul. Cast. in l. heredes palam. §. si quid n. 4.
ff. de testam. & conf. 338. & 357. n. 5. lib. 1.
latè Decius in l. 1. c. de impub. & aliis. n. 3.
& in c. fi. n. 13. de constit. & conf. 114. n. 5.
Gom. de jure quasit. non tollend. q. 3. & ibi
Rebuf. glos. 1. Grammat. decis. Neapol. 64. n.
14. & decis. 65. num. 10. & 11. Anchar. conf.
398. Aymon conf. 282. Alex. conf. 11. numero
14. lib. 7. & per alios relatos per Mascard. in 1.
tomo de probat. concl. 141. & concl. 139. n. 14.
Francis. Becius hos, & alios adducens conf. 3.
n. 44. cum sequent. ubi tales declarationes ini-
quas, & injustas appellat, imo & quod plus
est, quod ibi n. 45. & 79. id ampliatur, procede-
re in lege, vel constitutione, ut non trahatur
ad præterita in alterius, cui fuit jam jus qua-
esitum, præjudicium, quomodo ergo in præsen-
ti declaratione hæc fieri potuit? & præsertim cum
ad hæc declarationem faciendam non fuerunt
civitates privilegiati, prout citandos esse,
asserit Maria Socin. Junior. consil. 100. num.
22. cum quatuor sequent. vol. 2. & faciunt dicta
per Peralt. in Rubr. ff. de legat. 2. num. 5. & 6.
Et ut legillatorem ab his impugnationibus de-
fendamus, dicendum est, declarationem hanc
fieri potuisse, & declaranti credendum, vel
quia erat dubium de mente Imperatoris, an
voluerit extra imperium privilegia illa conce-
dere, & ideo dubiam mentem potuit declarare,
& in hoc casu ei creditur secundum supradictos

Doctores, maximè Abb. ubi supra, & Becium,
ubi supra. n. 45. vel quia Imperator voluit hic
condere legem generalem, ut sic privilegia ab
Imperatore in imperio concessa, tantum quoad
imperium intelligantur, prout patet ex verbis
nostræ legis, ibi, Concedimus, o concedieren:
per quæ verba non solum videtur, Principem
voluisse declarare, sed etiam de novo statuere
secundum glos. in Clement. litteras. verb. decer-
nimus. de Prebend. & habetur in cap. decer-
nimus. de jud. & per consequens legem conden-
do sic potuisse, & sic cessant supradicta: vel
melius, quia id, quod dicitur, Regem non
potuisse tollere jus quaesitum, procedit in du-
bio, tamen si id vult potest, ut diximus in l.
2. tit. 14. lib. 4. supra. n. 43. & Menoch. de præ-
sumpt. tom. 1. lib. 2. præsumpt. 10. n. 24. & 25.
& præsertim cum causa, ut hic, eo quod pri-
vilegia illa erat damnosa huic Regno, & in
præjudicium honorum hominum, & ideo re-
stringenda, ut non intelligerentur concessa ex-
tra Imperium, ubi concessa fuere, vel si tan-
quam Imperator concedit, nam tunc extra ter-
minos, & potestatem Imperatoris concedere,
non videtur, præsertim in aliorum præjudi-
cium, & tunc cum dubium est, vel de Prin-
cipis voluntate constat sic volentis declarare,
de sua potestate non est dubitandum, imo ei
credendum, nam & dicta Clement. litteris. de
probat. & ejus dispositio procedit etiam in Rege
¶ non recognoscente superiorem, ut per Suarez
allegat. 6. col. antepen. in fine. & alleg. 8. col.
penult. in medio. in antiquis quiddam Cardin.
in Clem. Pastoralis. q. 2. de re jud. in prin. rela-
tus per Franc. Marc. decis. Delphinat. 779. n.
9. ubi per totam illam decisionem tractat de
dicta Clementina. litteris, & Domin. conf. 15.
& 53. col. fi. relati per Mascard. ubi supra, in
concl. 139. n. 10. & 11. ex quibus justificatur
optime decisio nostræ l. & intentio legillatoris:
& præsertim quoties contra subditum declaratio-
nem facit, nam tunc ei creditur secundum
Ruinon conf. 103. col. 5. & sequent. volum. 5.
& Mascard. ubi supra dicta concl. 139. n. 12. &
13. nam subdito potest tollere privilegium ei
concessum etiam sine causa regulariter, ut
diximus in l. 1. & 2. tit. De las donaciones. supra
lib. 5. & à fortiori poterit privilegium inter-
pretari, & declarari per Imperatorem illud
concedentem.

IN LEGEM NONAM.

Arma, & equi militum & nobilium non sunt
capienda pro executione, vel pignore debiti alicu-
jus, nisi pro tribus Regi debitis.

Ibi, No sean prendados, ni tomados. Vide,
quæ latissime in hac materia, diximus in
l. fin. tit. 21. lib. 4. infra num. 42. cum
pluribus sequentibus.

IN LEGEM DECIMAM.

Privilegia militum, & nobilium servanda
sunt.

SUM-

SUMMARIUM.

1. Tenor privilegii inspiciendus ad sciendum, an privilegia sint realia vel personalia.
2. Societatis dicitur perpetua, quæ durat ad vitam sociorum.

Ibi, Sean guardados los privilegias. Decet enim
concessum à Principe privilegium esse man-
suarum, ex cap. decet. de reg. jur. in 6. sed du-
bitabile est, num in propositum durabunt in
perpetuum privilegia, vel an ad tempus, ita
quod dicantur realia hæc privilegia, ¶ an verò
erunt personalia, ita ut cum persona extingui-
antur. Et in hoc dicendum est privilegii
formam, & tenorem esse inspicienda, aliter
enim ex lege nostra mortuis illis militibus, qui-
bus conceduntur privilegia, extinguuntur, &
non ideo minus dicitur, decere, concessa à
Principe privilegia esse mansura, & sic lex
nostra in realibus, & personalibus loquitur
privilegiis, si non ante mortem ejus, cui con-

ceduntur, vel ante tempus præstitutum revo-
centur, nam & societas dicitur perpetua, quæ
durat ¶ ad mortem sociorum l. 1. ff. pro socio. &
perpetuum dicitur, quod conceditur ad bene-
placitum concedentis c. fin. de rescript. & manere
dicitur, quod confertur usque ad tempus
mortis. Corn. cons. 243. n. 5. lib. 3. & sic nihil
occurrere potest, ob quod non dicatur, non
manere beneficium personale, & per conse-
quens legem nostram in personali, sicut in
reali procedere inquit optime, ibi Petr. Pexi.
n. 4. ubi cum sequentibus, illam regulam ampliatur.
Ibi, De premia, y alarde, y de guerra. De
quibus diximus in l. 1. supra isto tit. & lib. 5.
in l. preced. 3. supra eod.

Ibi, Segun. Hac dicitio (segun) Latine, se-
cundum, ut, vel, prout, vel, sicuti, an stet
conditionaliter, causative, vel, relative, di-
ximus in l. 1. verbo, Segun. supra isto tit. & lib.
¶ Leges sequentes sunt leges locales, & tales,
quæ non indigent declaratione, & sic transco-
ad sequentem titulum, utilem, & necessa-
rium in practica.

TITULUS SECUNDUS.

De los Hijos Dalgo.

CUM superiori titulo de militibus dictum sit, nunc autem de fidalguis,
Cut ita Hispanice loquamur, subsequitur titulus hic: Sed cum fidalguis an-
tiquiores sint quam milites, cum antea essent, ex illis enim milites creabantur,
ut per Oralaran de nobilit. 2. par. c. 3. num. 3. quomodo prius de militibus
titulus anteponitur? faciliter respondebis, si dixeris quod milites fidalguis præ-
feruntur: sed obstabit, nam hoc verum esset, si milites ii ex fidalguis processerint,
sed cum in titulo precedente de veris militibus paucissime agatur, sed de
fictis & imaginariis & ex privilegio creatis, quomodo præcessit titulus pro-
ximus? dicendum est quia ibidem erat materia & titulus congruentior ubi
de iis agendum erat, ideo & de omnibus militibus actum est antequam de
nobilibus simplicibus agatur in titulo nostro, in quo cum de nobilitate agendum
sit per viam Epilogi, substantialiora in ejus materia proponam pro declaratio-
ne nobilitatis, meliora & magis scitu digna ab scriptoribus colligendo,
in hac enim materia, sicut & in multis aliis, in hac tamen præcipue, nihil
dici potest quod non sit antea dictum, enim vero flores omnium colligendo, per
quinque questiones pro exornatione hujus Rubricæ & tituli, sequentia declarabo.

Prima erit quaestio à quo tempore nobilitas fuit introducta, &
originem habuerit, & de ejus antiquitate, & quibus ju-
ribus, Decretis, stablimentis sit fundata & approbata, & in
quibus Regnis, Dominiis & terris.
Secunda verò quaestio est quotuplex sit nobilitas.
Tertia quid est nobilitas & unde derivetur.
Quarta quot modis acquiratur.

Azevedo in Recopilacionem. Tom. IV.

C ij Quinta